

Titel: Kapitel XII.

Citation: "Kapitel XII.", i *Proceskommissionen af 1868. Offentliggjort 1877*. Onlineudgave fra Lovforarbejder: <https://tekster.kb.dk/catalog/jura-texts-r03-shoot-chptrd1e29823/facsimile.pdf> (tilgået 19. april 2024)

Anvendt udgave: *Proceskommissionen af 1868. Offentliggjort 1877*

Ophavsret: Love, administrative forskrifter, retsafgørelser og lignende offentlige aktstykker er ikke genstand for ophavsret. Du kan frit kopiere, distribuere eller fremføre materialet uden at bede om tilladelse.
Hvis materialet indeholder selvstændige bidrag, skal du være opmærksom på, at disse bidrag kan være beskyttet af ophavsret. Selvstændige bidrag må gengives i forbindelse med aktstykket. Hvis det selvstændige bidrag bruges adskilt fra aktstykket, gælder de øvrige ophavsretlige regler.

møller om Udstrækningen af den ved fri Proces hjemlede Ret. At denne ikke kan omfatte Appellinstansen, følger tilbørlig allerede af den formelle Grund, at Afgjørelsen i de forskjellige Instanser kan tilkomme forskjellige Myndigheder, hvortil endnu kommer, at det Spørgsmaal, om der er Grund til at meddele fri Proces, ikke behøver at stille sig end i begge Instanser. Paa den anden Side udstrækker § 143 Bestemingen af fri Proces til hele Sagen i paagjældende Instans, derunder til den for at opnaa ny Foretagelse af Sagen for samme Ret foreskrevne Procedure, samt til Eksekutionen. De saaledes givne Bestemmelser fremme især i alt væsentligt med den gjældende Ret saavel som med, hvad der plejer at gjælde andetsteds.

Bestemmelsen i § 145 gaar ud paa at opretholde den Myndighed, Justitsministeriet hidtil har haft til uden Hensyn til Uformuenhedsbetingelsen at tilstaa fri Proces (beneficium processus gratuiti) saavel i offentlige Myndigheders, Stiftelser og Embedsmænds Sager som i andre Tilfælde, hvor det Offentliges Interesse gjør det ønskeligt, at en judicial Afgjørelse af et Spørgsmaal tilvejebringes. Det vilde vistnok blive sølt som et meget væsentligt Savn i Hvervæsenet, om der ikke var Afgang til at faae saadanne Spørgsmaal afgjorte ved Domstolene uden Beslutning for Bestemmede, og da det Hensyn, som har været Udastet til især at lægge Meddelelse af fri Proces i Domstolens Haand, nemlig at den Uformuende i saa Henseende har et Retfordrighedskrav, ikke gjør sig gjældende i den heromhandlede Kreds af Tilfælde, har man fundet det rettest for dennes Bestemmede i det Hele at fastholde den bestaaende Ordning, dog saaledes, at det er overdraget til vedkommande Retsformand at træffe de Foranstaltninger, som Dødsfaldet af Ministeriets Resolution maatte udføre.

Kapitel XII.

Om Rettergangsheder.

Medens der paa et andet Sted er givet Bestemmelser om Rettens Myndighed til at

baandbæde Rettergangspolitiet og til i dette Dømed at anvende de fornødne Straffe imod enhver i Retten mødende Person (se § 81), omhandler nærværende Kapitel de Straffe, som for andre Rettergangen vedkommende Misbrug kunne paalægges Sagens Partier eller disses Fuldmægtige. Dog haves her ligeledes i § 81 kun den Straffemyndighed for Dø, der udøves afcesforist under Hovedsagen uden særlig Straffesag og uden anden Undersøgelse end den, selve Hovedsagens Gang frembyder. Denne Straffemyndighed er i Overensstemmelse med de nyere Loves Grundsaetninger efter Forslaget ikke udstrakt videre end til Hændelse af Væder, men medfører paa den anden Side lige saa lidt som den i § 81 omhandlede nogen Indskrænkning i Afgangen til under en særlig Straffesag at drage den Skyldige til Ansvar efter Straffelovens almindelige Bestemmelser, hvor disse især ere anvendelige, se § 148.

I Modsaetning til den gjældende Ret, som indeholder en Mængde specielle Bestemmelser om processuelle Straffe, har man i Forslaget indskrænket sig til nogle faa almindelige holdte Regler. Først fremhæves i Overensstemmelse med den gjældende Ret de forskjellige Forhold, som for Lidens begrundede Anvendelse af Mulkten for unødigt Trætte, hvorved dog bemærkes, at opdigtede Udsættelsesgrunde, der efter den bestaaende Lovgivning anses med kvalificeret Straf, i Forslaget ere inddragne under den almindelige Regel (§§ 146—147). Man har derhos ikke fundet Grund til i Righed med den gjældende Ret at give særlige Straffebestemmelser for de forskellige Retter, men der er for alle baade over- og underordnede Retter fastsat den samme Strafferamme, hvis Maximum (100 Kr.) svarer til det, der for Lidens gjælder ved Højesteret, medens Minimum (40 Kr.) er noget større end det hidtil for de underordnede Retter foreskrevne.

Efter den gjældende Ret kan Mulkten for unødigt Trætte i Almindelighed kun paalægges Partien selv. Denne Fremgangsmaade er imidlertid noget vilkaarlig, saameget mere som det i nogle af de heromhandlede Forhold endogsaa ligger nærmest at søge Skylden hos vedkommande Rettergangsfuldmægtig. I § 149 opstilles derfor den Regel, at Straf i Henshold

til §§ 146 og 147 kan paalægges ikke blot Parten men ogsaa hans Rettergangsfuldmægtig eller efter Omstændighederne begge, forsaavidt det maa antages, at de ere skyldige eller medskyldige i det stedfundne ulovlige Forhold. At der i saadanne Tilfælde, hvor flere ere medskyldige i det Forhold, der paadrager Bøden, bliver at anvende Straf imod hver især af dem, følger af den almindelige Grundtænkning i Straffelovens § 30.

I §§ 150—51 gives der særegne Straffebestemmelser for Sagsførere, til hvis Forhold i Rettergang der med Høje kan stilles større Forbringelser, end der gjøres gjældende overfor Andre. I Doerensstemmelse hermed fastsætter § 150 kvalificeret Bødestraf for Sagsførere, der ved opdygtede Udsættelsesgrunde eller andre Udflugter forhale Retssager, hvorhos der i Righed med Frd. 16de Januar 1828 § 14 er givet en almindelig Straffebestemmelse om andet ulovligt Ophold af Sager, hvori Sagsførere maatte gjøre sig skyldige. Hvad angaar de i § 151 ommeldte Forhold, indeholder den bestaaende Lovgivning kun en særlig Straffebestemmelse, forsaavidt saadant Forhold er udvist i en henretteret Sag, ligesom det vistnok er almindelig antaget, at Sagsførere udenfor det nævnte Tilfælde overhovedet ikke kunne straffes for Efterladenhed i at fremme Retssager, medmindre den er forsærlig. Det bør imidlertid hævdes, at et saadant Forhold ikke blot er en Forførelse imod Mandanten, men tillige et Brud paa Sagsførerens Pligter overfor det Offentlige. Dette Synspunkt laa ganske vist fjernere under den skriftlige Procedure, hvor Retssplejens Interesse i, at Sagerne fremmes med tilbørlig Hurtighed, ikke tydelig gjør sig gjældende. Under den nye Ordning vil derimod Forhaling af Sagerne i en væsentlig Grad kunne virke hæmmende paa Retssplejen.

Det er en selvfølge, at de ovenfor omhandlede Straffebestemmelser ikke udtomme det Strafansvar, Sagsførere kunne paadrage sig ved Forførelser i Rettergang, men kun indeholde et Supplement til Reglerne i Straffeloven, hvis Kapitel 13 om Forbrydelser i Embedsforhold efter Udsættelsens Grundtænkning — der iøvrigt maa anses for stemmende med hvad der efter rigtig Fortolkning ligger i den gjæl-

dende Ret — ogsaa er anvendeligt paa Sagsførere, se Udsættelse til Lov om Domsmagtens Ordning m. m. § 132. Naar en Sagsfører skal drages til Ansvar efter Straffelovens Kapitel 13, maa dette imidlertid ordentligvis ske under en særskilt Straffelag, som efter offentlig Foranstaltning anlægges imod ham, ganske i Doerensstemmelse med de almindelige Regler om Paataler af Embedsforførelser. Herfra bør vistnok ingen Undtagelse gjøres, naar Straffen overstiger Bøden. Ifølge den bestaaende Lovgivning kan vel Straf af Fortabelse af Retten til at udøve Sagsførervirksomhed idømmes en Sagsfører akteskorisk under Hovedsagen; men en saadan Fremgangsmaade strider ganske imod de Grundtænkninger, der iøvrigt følges i Strafferetsplejen. Forsaavidt derimod den af Sagsføreren forskyldte Straf ikke overstiger Bøden og ingen særlig Bevisførelse udførelses for at oplyse det strafbare Forhold, er det formentligt naturligt at aabne Udgang til Straffens Idømmelse under selve den Sag, hvori Forførelsen er begaaet. Dette fastsættes i § 152.

§ 153 stemmer ganske med den gjældende Ret.

Kapitel XIII.

Om den tvungne Forligsprobe.

Med Henyn til dette Kapitels Indhold skal den Bemærkning forudstilles, at Kommissionen ikke har anset en gennemgribende Reform af Forligslovgivningen for indbefattet i den Opgave, som er stillet den. En saadan Reform naar ikke i nogen nødvendig Forbindelse med den paatænkte Omordning af Rettergangsmaaden, og det synes derfor naturligt, at den i al Hald forbeholdes en særlig Lov og uafhængig af Processreformens Gang bringes frem til den Tid, der i og for sig maatte anses for hensigtsmæssigt til dens Gjennemførelse. I nærværende Kapitel har man derfor indskrænket sig til de faa Bestemmelser, som udtoges for at knytte den nye Rettergangsmaade til det bestaaende Forligsinstitut og for at afhjælpe